

# ISTORIE

Dennis Deletant s-a născut la Norfolk (Anglia) în 1946; este profesor invitat al Catedrei de studii românești „Ion Rațiu“ de la Georgetown University, Washington, DC, și profesor emerit la School of Slavonic and East European Studies, University College, London. Primul contact cu România l-a avut în 1965, când a urmat cursurile școlii de vară de la Sinaia organizate de Universitatea București. A studiat în România în cadrul unei burse post-universitare acordate de British Council în 1969 și a vizitat apoi frecvent țara până în 1988, când a fost declarat *persona non grata* ca urmare a comentariilor nefavorabile la adresa regimului Ceaușescu pe care le-a făcut în presa britanică. La sfârșitul lui decembrie 1989, a revenit la București în calitate de consultant al televiziunii BBC în perioada revoluției române. În 1990, a fost invitat să facă parte din comitetul consultativ al British Government's Know-How Fund, implicându-se activ în aspectele românești ale activității acestuia; pentru această contribuție i s-a decernat Order of the British Empire (OBE) în 1995.

Cele mai importante lucrări publicate de Dennis Deletant sunt: *Historians as Nation Builders. Central and South-East Europe* (coeditor alături de H. Hanak), Macmillan, London/New York, 1988; *Studies in Romanian History*, Editura Enciclopedică, București, 1991; *Ceausescu and the Securitate: Coercion and Dissent in Romania, 1965–1989*, Hurst & Co, London, 1995 (*Ceausescu și Securitatea*, Humanitas, București, 1998); *România sub regimul comunist*, Fundația Academia Civică, București, 1997; *Communist Terror in Romania: Gheorghiu-Dej and the Police State, 1948–1965*, St. Martin's Press, New York, 1999 (*Teroarea comunistă în România: Gheorghe Gheorghiu-Dej și statul polițienesc, 1948–1965*, Polirom, Iași, 2001); *Security Intelligence Services in New Democracies: The Czech Republic, Slovakia and Romania* (împreună cu Kieran Williams), Palgrave, London, 2001; *Romania and the Warsaw Pact: 1955–1989* (ed. în colab. cu Mihail E. Ionescu), Politeia, SNSPA, București, 2004; *Hitler's Forgotten Ally: Ion Antonescu and His Regime, Romania 1940–1944*, Palgrave Macmillan, London, 2006 (*Aliatul uitat al lui Hitler: Ion Antonescu și regimul său*, Humanitas, București, 2008); *British Clandestine Activities in Romania during the Second World War*, Palgrave, London, 2016; *Witnessing Romania's Century of Turmoil. Memoirs of a Political Prisoner. Nicolae Mărgineanu* (ed.), University of Rochester Press, Rochester NY, 2017; *Romania under Communism: Paradox and Degeneration*, Abingdon, UK/Routledge, New York, 2019.

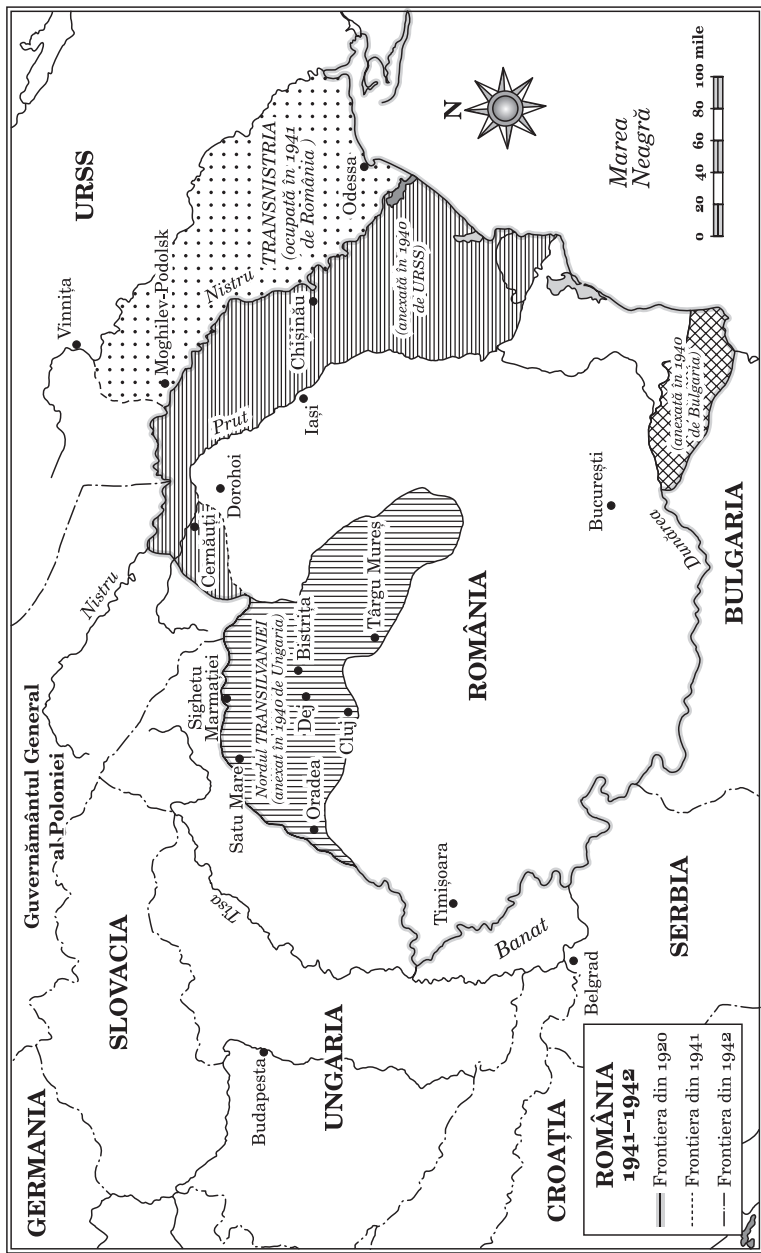
DENNIS DELETANT  
**ACTIVITĂȚI  
,  
BRITANICE  
CLANDESTINE  
ÎN ROMÂNIA**  
ÎN TIMPUL CELUI DE-AL DOILEA  
RĂZBOI MONDIAL

Traducere din engleză  
de Adina Avramescu

**H** HUMANITAS  
BUCUREȘTI

# Cuprins

Mulțumiri . . . . .	7
Biografia personajelor-cheie . . . . .	9
Abrevieri . . . . .	29
Introducere . . . . .	31
1. Misiune îndeplinită: lovitura de stat din 23 august 1944 . . .	45
2. Cadrul acțiunii: probleme de coeziune, 1918–1938 . . . . .	67
3. Alunecarea pe orbita Germaniei, 1938–1941 . . . . .	84
4. Preludiul ostilităților: promovarea Marii Britanii în România . . . . .	111
5. O provocare la adresa ambițiilor germane: operațiuni clandestine ale armatei britanice în România, 1939–1941 . . . . .	118
6. Operațiuni clandestine britanice în România, 1942–1943 . . .	151
7. Operațiunea Autonomous . . . . .	173
8. MI6 și România, 1940–1945 . . . . .	190
9. Eliminarea opoziției față de regimul comunist . . . . .	207
10. Condamnați, dar nu uitați: soarta activiștilor probritanici din România, 1945–1964 . . . .	238
Concluzie . . . . .	256
Anexa 1 . . . . .	261
Anexa 2 . . . . .	264
Anexa 3 . . . . .	268
Note . . . . .	271
Bibliografie . . . . .	343
Indice . . . . .	359



Harta României, 1941-1942, indicând schimbarea frontierei naționale din 1920 (compilată de autor).

## Mulțumiri

Fără sprijinul unui mare număr de prieteni și al câtorva instituții, acest studiu nu ar fi fost realizat. Referitor la instituții, aș vrea să mulțumesc Academiei Britanice pentru bursa de cercetare (Small Research Grant) din fondul Elisabeth Barker, grație căreia am reușit să întreprind cercetarea de față, în intervalul 2006–2008, în Marea Britanie și în România. School of Slavonic and East European Studies de la University College, din Londra, unde am predat în perioada 1969–2011, Universitatea din Amsterdam, unde am fost transferat pentru câteva semestre între anii 2003 și 2010, și instituția care mă găzduiește în prezent, Georgetown University, unde, începând din august 2011, am onoarea să fiu profesor invitat al Catedrei de studii românești „Ion Rațiu“, mi-au oferit subvenții pentru a desfășura, în România, cercetarea aferentă acestui studiu. Georgetown University, Nicolae și Pamela Rațiu de la Fundația „Rațiu“ au avut un rol aparte, încurajându-mă mereu în demersurile întreprinse.

Dintre numeroșii mei prieteni din România, aș vrea să le mulțumesc în primul rând lui George Cipăianu și fratelui său, Enea. Ei sunt ancora mea de nădejde la Cluj-Napoca; m-au primit cu bucurie în casa lor și mi-au oferit nenumărate prilejuri de a discuta despre studiul meu cu ei și colegii lor de la Universitatea „Babeș-Bolyai“ – Ioan Piso, Liviu Țirău, Ioan Ciupea, Marius Bucur, Gheorghe Măndrescu și Ștefan Matei. Țin să îl menționez, în mod special, pe Ottmar Trașcă, de la Institutul de Istorie „Gheorghe Barițiu“ al Academiei Române din Cluj-Napoca, care mi-a pus la dispoziție cercetarea sa cu privire la relațiile germano-române din timpul celui de-al Doilea Război Mondial; Virgiliu Țărău și Claudiu Secașiu, de la Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității (CNSAS) din București, mi-au înlesnit accesul la dosarele serviciilor secrete române din perioada războiului. Toți trei au dat dovadă de o generozitate intelectuală dincolo de obligațiile oficiale, motiv pentru care le adresez acum calde mulțumiri.

Țin să-i amintesc, de asemenea, pe Mihaela, Sandu și Ana Hodoș, prieteni de familie din București. Fără ospitalitatea lor desăvârșită și conversațiile lor antrenante, nu aș fi reușit să dobândesc perspectiva necesară unei înțelegeri profunde a trecutului țării.

Șerban Papacostea, Ioan Chiper, Viorel Achim și Cristian Vasile de la Institutul de Istorie „Nicolae Iorga“, Andrei Muraru și Ștefan Bosomitu de la Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului m-au ajutat să descopăr și să obțin lucrări românești de profil, precum și titluri din publicistica relevantă. Am beneficiat enorm de pe urma discuțiilor purtate pe marginea cercetării mele cu dr. Papacostea și Andrei Pippidi, pe care sunt onorat să-i pot număra printre prietenii mei apropiați. Recent, Armand Goșu și Dragoș Petrescu, fost președinte al colegiului CNSAS, mi-au oferit opinii avizate asupra cercetării mele.

La Londra, regretatul Ivor Porter a fost un punct de referință constant, în vreme ce Alan Ogden a avut bunăvoința să-mi împărtășească informațiile pe care le deținea cu privire la Operațiunea Ranji. Convorbirile cu Dan Brett, Irina Marin, Trevor Thomas, Martyn Rady, Radu Cinpoș și Alex Boican au fost deosebit de încurajatoare. Prietenii mei din Washington, Ernest Latham, Mircea Răceanu, Radu Ioanid, Vladimir Tismăneanu și regretatul Andrei Brezianu mi-au oferit noi perspective asupra României anilor '40. De-a lungul timpului, Ruth Sulynn Taylor din Charles Town, West Virginia, a fost o gazdă generoasă și primitoare pentru mine și soția mea. Sprijinul de care am beneficiat în demersul meu științific din partea Angelei Stent, director la Center for Eurasian, Russian and East European Studies în cadrul Georgetown University, a lui Ben Loring, adjunctul său, și a Christinei Watts, responsabilul administrativ al instituției, a fost sporit de firea lor plăcută și de simțul umorului. La National Archives and Records Administration din College Park, Maryland, Ashby Crowder și Andrea Zemp m-au îndrumat eficient în identificarea documentelor de arhivă necesare.

Îi sunt, de asemenea, profund îndatorat lui Maurice Pearton. El a citit manuscrisul cărții și m-a ajutat să-i dau forma finală. Cunoștințele sale, precum și capacitatea de înțelegere a istoriei politice și economice a secolului XX m-au ferit de numeroase erori. Cu această ocazie îi mulțumesc pentru ajutorul neobosit și neprețuitele îndrumări de care am avut parte în munca de cercetare din ultimii treizeci de ani.

Soției mele, Andrea, îi aduc cele mai calde mulțumiri pentru înțelegerea și răbdarea de care a dat dovadă în perioadele în care am fost nevoit să mă izolez în biroul meu pentru a scrie această carte.

## Biografia personajelor-cheie

ION ANTONESCU (n. 15 iunie 1882, Pitești – d. 1 iunie 1946, închisoarea Jilava, București). După Primul Război Mondial, Antonescu a fost atașat militar la Paris și Londra, iar în 1934, șef al Marelui Stat-Major. Numit ministru al apărării în 1937, de regele Carol II, a fost înlăturat din funcție în anul următor. A fost desemnat prim-ministru cu puteri depline pe 5 septembrie 1940, după ce o treime din teritoriul României fusese împărțit între Uniunea Sovietică, Ungaria și Bulgaria (iunie–septembrie 1940). A instaurat dictatura militară și s-a aliat cu puterile Axei. Decizia de a se alătura lui Hitler în acțiunea de invadare a Uniunii Sovietice, din iunie 1941, în vederea recuperării Basarabiei și Bucovinei de Nord s-a bucurat de o largă susținere din partea populației. În condițiile pierderilor masive de vieți omenești de pe frontul rusec, regimul său a rămas fără sprijinul popular. Ion Antonescu a fost îndepartat de la putere pe 23 august 1944, în urma unei lovituri de stat conduse de regele Mihai. Antonescu a fost condamnat la moarte de un tribunal al poporului, înființat de comuniști, și împușcat ca criminal de război în iunie 1946.

MIHAI ANTONESCU (n. 18 noiembrie 1904, Dâmbovița – d. 1 iunie 1946, închisoarea Jilava, București), rudă foarte îndepărtată a lui Ion Antonescu; vicepreședinte al Consiliului de Miniștri și ministru de externe în perioada 29 iunie 1941–23 august 1944.



A fost judecat împreună cu Ion Antonescu ca criminal de război, găsit vinovat și executat.

TRAIAN BORCESCU (n. 22 noiembrie 1899, Cireșanu, Prahova – d. 1997 [?], București), a fost șeful Secției de Contraintformații începând cu 1942, până la lovitura de stat din 23 august 1944. A fost arestat pe 26 martie 1945, acasă la Emil Bodnăraș, un agent al GRU, care, după 23 august 1944, a devenit efectiv șeful serviciilor secrete române. Bodnăraș îl invitase pentru a lua prânzul împreună. După ce a refuzat propunerea acestuia din urmă de a lucra cu sovieticii, reprezentați în acea după-amiază de colonelul Timofteiv, consilierul NKVD la București, i s-au dat o pereche de ochelari negri și a fost dus cu mașina la o bază aeriană și îmbarcat într-un avion cu destinația Moscova. Acolo a fost interogat cu privire la activitatea sa din timpul războiului de Viktor Abamukov, adjunctul lui Beria. După două săptămâni a fost adus înapoi la București, luat în custodie la ordinele lui Bodnăraș și închis mai întâi la Jilava, apoi la Malmaison, unde a fost interogat în câteva rânduri de Bodnăraș. A fost eliberat la 23 decembrie 1945 și arestat din nou la 26 mai 1949, judecat pentru rolul avut în timpul regimului Antonescu și condamnat la muncă silnică pe viață. În ianuarie 1963, sentința sa a fost redusă la 25 de ani; a fost amnistiat pe 13 aprilie 1964 (interviul autorului cu Traian Borcescu, 8 martie 1995). Sunt de asemenea recunoscător lui Ioan Ciupea, de la Muzeul Național de Istorie din Cluj, pentru că mi-a pus la dispoziție propria cercetare privitoare la Borcescu.

EDWIN GEORGE BOXSHALL (n. 4 februarie 1897, București – d. 26 ianuarie 1984, Londra). Boxshall s-a născut la București, unde tatăl său, William, avea o mică afacere, ocupându-se de importul de tractoare. Mama sa, Marie Meyer, provenea dintr-o familie de origine germană. În urma ocupării Bucureștiului de trupele germane în 1916, a plecat, împreună cu Misiunea Militară Britanică condusă de căpitanul Thomas Laycock, la Iași, care devenise capitala temporară a României, având rangul de sublocotenent. Însărcinat să adune informații despre evenimen-

tele din Basarabia și din sudul Rusiei, a fost capturat de bolșevici și ținut prizonier la Hotin, pe Nistru. Eliberat de forțele aliate, s-a întors la Iași în toamna anului 1918 și, alături de alți membri ai Misiunii Militare, a fost evacuat cu trenul, via Murmansk, în Marea Britanie. (V. Richard Davenport-Hines, „Boxshall, Edwin George [1897–1984]“, *Oxford Dictionary of National Biography*, Oxford University Press, Oxford, 2004, ediție online, ianuarie 2008, <http://www.oxforddnb.com/view/article/45718>, accesată la 6 august 2014).

În 1919 s-a întors la București ca reprezentant al Vickers and Nobel Industries (mai târziu ICI), calitate în care a facilitat vânzarea de echipament pentru submarine forțelor navale românești (CNSAS, Fond I, 937812, vol. 2, f. 14). Pe 25 aprilie 1920, s-a căsătorit cu Eliza „Madie“, cea de-a treia fiică a prințului Barbu Știrbey (1872–1946), administrator al domeniilor regale, amant al reginei Maria și prim-ministru, vreme de o lună, în iunie 1927. Această situație i-a oferit acces la structurile de putere din România, de care s-a folosit ulterior, în activitățile sale comerciale. Deși în unele documente este menționat ca șef al agenției MI6 de la București, în aproape întreaga perioadă interbelică, informația nu se confirmă. În 1940 s-a întors la Londra pentru a lucra în secția pentru România a SOE, sub conducerea lui George Taylor. Când socrul său a sosit la Cairo, în martie 1944, pentru a discuta termenii armistițiului cu aliații, Boxshall a mers să-l întâlnească. A divorțat de soția sa în noiembrie 1947 și s-a recăsătorit. A rămas în Marea Britanie, iar în 1959 a devenit consilier la Foreign and Commonwealth Office, unde a avut în grijă arhiva SOE. S-a retras din activitate în 1982.

CONSTANTIN (DINU) BRĂTIANU (n. 13 ianuarie 1866, București – d. 23 august 1953 [?], închisoarea Sighet), al doilea fiu al lui Ion C. Brătianu (1821–1891); a fost ales, în 1934, președinte al Partidului Național-Liberal. Constantin (Dinu) Brătianu a fost arestat de autoritățile comuniste în noaptea de 5 spre 6 mai 1950 și închis la Sighet fără proces. Data morții sale este neclară: în unele documente este menționată ziua de 20 august

1950, în altele, 23 august 1953 (v. Florian Tănăsescu, Nicolae Tănăsescu, *Constantin (Bebe) I.C. Brătianu – Istoria P.N.L. la interogatoriu*, Editura Paralela 45, București, 2005, p. 179).

ALEXANDRU CRETZIANU (1895–1979) a fost nepotul prințului Barbu Știrbey. După ce a studiat dreptul la Universitatea din Iași, a intrat în serviciul diplomatic român în septembrie 1918 și a avut misiuni la Londra (1918–1922), Roma (1923–1926) și Berna (1926–1929). A fost șeful secției Ligii Națiunilor din Ministerul de Externe (1929–1932), directorul departamentului politic (1933–1938) și secretar general (decembrie 1938–octombrie 1941), dar și-a dat demisia în semn de protest față de politica mareșalului Antonescu. În septembrie 1943 a fost numit ambasador în Turcia la sugestia lui Maniu și cu acordul tacit al lui Mihai Antonescu, având misiunea de a-i contacta pe Aliați în legătură cu condițiile armistițiului. În martie 1945 a refuzat să accepte autoritatea guvernului Groza și a rămas în Turcia până în iunie 1946, când a plecat în Elveția. A fost judecat și condamnat la închisoare pe viață *in absentia* în procesul lui Iuliu Maniu și al altor oficiali din Partidul Național-Țărănesc, care a avut loc în toamna anului 1947. S-a stabilit mai târziu în Statele Unite și a devenit cetățean american în 1954. A murit în Florida.

ALFRED GEORGE GARDYNE DE CHASTELAIN (n. 28 februarie 1906, Londra – d. 1974, Calgary) a studiat ingineria la London University. Pe 4 noiembrie 1927 s-a angajat la Unirea (o ramură a Phoenix Oil and Transport Company) în București, cu un salariu de 80 de lire pe lună (Arhiva CNSAS, Fond I, 937873, f. 1). Competența de care a dat dovadă a dus la recrutarea sa de către MI(R) pentru operațiuni de sabotaj la sondele de petrol din Ploiești, însă atacurile Gărzii de Fier asupra inginerilor britanici implicați în aceste planuri l-au obligat să părăsească România în octombrie 1940. În 1941 l-a înlocuit pe colonelul Bill Bailey la conducerea SOE din Istanbul (indicativul său era DH/13, și funcția – „comandant al forțelor terestre, Turcia“; vezi Arhivele Naționale, de aici înainte TNA, HS 8/971). Parașutat în Româ-

nia în decembrie 1943, ca șef al Operațiunii Autonomous (vezi capitolul 7), a fost capturat și închis la București până pe 23 august 1944. În ziua următoare a zburat la Istanbul. Cum Foreign Office nu i-a acordat permisiunea de a se întoarce în România, în cele din urmă s-a stabilit în Canada, unde a murit în 1974.

VALERIU (RICĂ) CONSTANTIN SIMION GEORGESCU (nume de cod SOE „Jockey”) (n. 3 februarie 1904, Brăila – d. 31 octombrie 1993, Elveția). A studiat ingineria la Birmingham University și a lucrat pentru societatea Unirea – unde l-a întâlnit pe Chastelain – înainte de a se angaja la compania româno-americană (Standard Oil). S-a căsătorit cu Ligia Bocu, fiica lui Sever Bocu, șeful Partidului Național-Țărănesc din Banat; nașul său de căsătorie a fost Iuliu Maniu. A făcut parte dintr-un grup de activiști PNT din Banat care, în ianuarie 1938, au fost asediați de poliție la sediile locale ale partidului din Timișoara, după ciocniri violente cu Garda de Fier. Asediul a încetat în urma intervenției lui Iuliu Maniu. După Dictatul de la Viena din august 1940, Georgescu a pus umărul la înființarea asociației Pro Transilvania și, cu sprijinul SOE și al lui Maniu, a stabilit o legătură radio cu Londra în primăvara anului 1941. Pe 15 august a fost arestat, împreună cu asociații săi, de germani și predat autorităților române. În închisoare, el a fost tratat cu indulgență și eliberat pe 23 august 1944, după lovitura de stat a regelui împotriva lui Antonescu.

A îndeplinit funcțiile de subsecretar de stat la Ministerul Industriei, Comerțului și Minelor începând cu 1 septembrie și până pe 4 noiembrie 1944, și de director general al companiei româno-americane între septembrie 1944 și 1946. În 1947, el și soția sa au părăsit România fără cei doi fii ai lor pentru a vizita Statele Unite și nu s-au mai întors. Au devenit cetățeni americani în 1952. Eforturile lor de a convinge autoritățile române să-i lase pe cei doi copii ai lor să li se alăture au fost lipsite de succes până la intervenția directă a președintelui Eisenhower. În 1954, Eisenhower i-a scris lui Gheorghe Gheorghiu-Dej cerându-i să investigheze cazul și, pentru a elimina un motiv de fricțiune

dintre cele două țări, „să găsească de urgență o soluție satisfăcătoare“ (Eisenhower către Gheorghiu-Dej, 25 februarie 1954, AWF/D. Eisenhower, Dwight D. lui Valeriu C. Georgescu, 23 iulie 1953. În *The Papers of Dwight David Eisenhower*, ed. L. Galambos și D. van Ee, doc. 339, facsimil online al ediției printate de Dwight D. Eisenhower Memorial Commission [Baltimore, MD: The Johns Hopkins University Press, 1996], <http://www.eisenhowermemorial.org/presidentialpapers/first-term/documents/339.cfm>). Președintele român a fost de acord să-i lase să plece pe cei doi copii, „considerând că înlăturarea oricăror neînțelegeri nu poate fi decât utilă“ (Gheorghe Gheorghiu-Dej către Eisenhower, 12 martie 1954, *ibid.*) Familia s-a reunit la New York City pe 13 aprilie 1954 (*New York Times*, 14 aprilie 1954). Mai târziu, Georgescu s-a mutat în Elveția, unde a murit pe 31 octombrie 1993.

JULIUS HANAU (n. aprilie 1885, Africa de Sud – d. mai 1943, Cairo). A fost ofițer în armata britanică în Primul Război Mondial și, după ce a luptat pe frontul de la Salonic, a rămas la Belgrad, unde a devenit un om de afaceri prosper. A fost recrutat în MI6 și a avut un rol în organizarea rezistenței din Iugoslavia, după izbucnirea războiului. A fost retras din Balcani la Londra în iunie 1940, înainte de invazia germană în Iugoslavia, când activitățile sale deveniseră atât de cunoscute germanilor, încât exista temerea că va fi asasinat. La Londra, lui Hanau i s-a încredințat misiunea SOE din Africa de Vest, unde a răspuns de operațiunea Postmaster, capturarea navelor din portul Santa Isabel de pe insula Fernando Po și achiziționarea vasului *Gascon* și a încărcăturii sale, ambele lovituri notabile într-un moment în care SOE nu se bucura de prea mult succes. Hanau a jucat un rol important în plănuirea ocupării Madagascarului și înfrângerea elementelor rezistenței franceze Vichy de acolo. În octombrie 1942, Hanau a fost trimis (după o perioadă în care a trebuit să plece în permisie din cauza malariei pe care o contractase în Africa de Vest) la Cairo, pentru a plănuși acțiuni în Balcani, însă a murit în urma unui atac de cord în mai 1943. (TNA, HS 9/653/2; Nick van der Bijl (2013) *Sharing the Se-*

cret: *The History of the Intelligence Corps, 1940–2010* (Barnsley: Pen and Sword), p. 74 și <http://www.nationalarchives.gov.uk/releases/2003/may12/selectedagents.htm> (accesată pe 30 martie 2015).

WILLIAM HARRIS-BURLAND (1902–1985). După ce a obținut diploma de expert contabil, Harris-Burland a lucrat în Polonia, România și Germania în perioada interbelică. În 1939 s-a întors în Marea Britanie, unde și-a oferit serviciile Ministerului de Război, care l-a recrutat în MI(R) și l-a trimis în Polonia împreună cu un grup mic de oameni aflat sub comanda lui Colin Gubbins. După ocuparea Poloniei, grupul a reușit să fugă în România, unde lui Harris-Burland i s-a încredințat conducerea Anglo-Danubian Shipping Company din București. Misiunea lui era să navlozească barje de pe Dunăre, pentru a împiedica ajungerea lor în mâinile germanilor. El a continuat această activitate ca director general al Goeland Transport and Trading Company, creată special în acest scop în februarie 1940.

După intrarea trupelor germane în România, Harris-Burland a concediat personalul de la Goeland și în februarie 1941 s-a angajat la biroul SOE din Belgrad. A fost capturat împreună cu alți membri ai misiunii, printre care Thomas Master-son, George Taylor (șeful secției mediteraneene a MI6) și Hugh Seton-Watson, de forțele italiene aflate în retragere pe coasta adriatică. Ținut în arest la Cianciano, în Apenini, grupul a fost eliberat în schimbul unor prizonieri italieni și s-a întors în Anglia traversând Spania în iunie 1941. Harris-Burland a fost trimis apoi la Istanbul ca șef al biroului SOE, cu misiunea de a navloși nave turcești, parțial pentru a împiedica ajungerea lor în mâinile germanilor, parțial pentru a devia transportul unor materiale utile germanilor, precum minereul de crom. În septembrie 1944, el a fost numit la Misiunea Militară Britanică din România, unde avea să se ocupe de transport. A avut rangul de locotenent-colonel. A fost rechemat la Londra în martie 1946, pentru a lucra la reorganizarea industriei siderurgice germane, iar mai apoi a fost trimis să muncească în Germania. În